

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

Henrici Valesii Annotationes In Librum Secundum Historiae Ecclesiasticae
Philostorgii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

HENRICI VALESII
 ANNOTATIONES
 IN LIBRUM SECUNDUM
 HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
 PHILOSTORGII.

In Caput I.

Πρὸς πλὴν ἑστέρας. Rectius in Manuscripto codice Samuelis Bocharti scriptum est *ασι-
 ταιαν*. Eusebius enim Nicomediensis cum
 formulæ Nicænæ fidei primum subscripsisset, paulo
 post ad pristinam impietatem rediit, ut testantur
 Socrates, Sozomenus ac Theodorus.

Pag. 470 *τωιθθάν ἀπὸ*. In Manuscripto codice Samuelis
 Bocharti ad marginem emendatum est *ἀπὸ*, quod
 quidem magis probo. De hac porro narratione
 idem sentio quod Photius, mera mendacia hæc esse
 ab imprudenti homine conficta.

In Caput III.

Ἐν τῷ Θεομαχεῖς. Totum hoc caput prodigiosis
 erroribus scatebat, non tam vitio codicis Manu-
 scripti quo usus est Gothofredus, quam ob ejus im-
 peritiam in legendis Græcis exemplaribus. Ego
 ope MSS. codicum, Scoriacensis scilicet & Bochar-
 tiani errores illos emendavi.

Καὶ τὸς πλείους ἀπὸν συλλαβῶν χθελῶσι. Scriben-
 dum puto *ἀπὸ* supple *τῶ ἀρείω*.

In Caput V.

Pag. 471. *Διαβάντες ἢ καὶ πλὴν ἰσίου*. Hunc locum emenda-
 vi ex MS. codice Samuelis Bocharti, in quo ita legi-
 tur, *διαβάντες ἢ εἰς πλὴν ἰσίου*, &c.

Ἐν τῷ πλὴν ἀρχῶν ἀγνοῦν. Magis placet scri-
 ptura codicis Bocharti, *ἀρχῶν ἔχοντ*.

In Caput VI.

Θεοφίλου εἰσαγεί τον ἐσδόν. Hunc Theophilum
 Philostorgius perpetuo Indum vocat, ut videre est
 in excerptis ex lib. 3. & 4. sic autem dictus est Theo-
 philus, seu quod oriundus esset ex India, seu quia
 legatus ad Indos, sive Æthiopes missus fuerat à Con-
 stantio, quemadmodum docet Philostorgius. Certè
 Gregorius Nyssenus in lib. 1. contra Eunomium,
 Theophilum hunc Blemmyum vocat, aitque familia-
 rem illum fuisse Cæsaris Galli; quod quidem testa-
 tur etiam Philostorgius in lib. 4. Locus Gregorii
 Nysseni sic habet; *γινώσκει πλὴν καινοφανίαν τῶν πλῆ-
 θῶν καὶ ὁ βλέμμυς Θεοφίλ*. ἢ *συνηθείας τινὸς ἐπὶ τὸν
 γάλλον προὔπαρχόντος, ὃ αἴτιον εἰς τὰ βασίλειον δι-*

A *ἀπὸ παρῶντο*. Nisi forte dicamus Blemmyas per-
 inde ac Æthiopus eorum vicinos, à Veteribus Indos
 esse appellatos. Sane Blemmyes Mauri etiam dicti
 sunt, uti discimus ex Ammonio in lib. de cæde Pa-
 trum in monte Sina.

σαβα ἢ πάλαι. In MS. codice Samuelis Bochar-
 ti scribitur *σαβα*. Quam lectionem confirmat Ste-
 phanus Byzantius, qui metropolim ipsam ita dictam
 esse testatur in voce *σαβα*. Arrianus verò in peri-
 plo maris Erythraei, urbem ipsam *σαβα* nominat,
 populos vero Sabaitas qui eidem Regi parebant cui
 Homeritæ. Proinde Sabæos ab Homeritis distin-
 guit Arrianus. Uranius quoque in lib. 1. Arabico-
 rum, Sabæos ab Homeritis separat, ut videre est
 apud Stephanum in voce *χατσαμάται*.

In Caput VII.

Φυλὴν ἀπὸ βασιλείς ἰτιμίλατο. Post vocem *ἰτι-*
μιλάτο apponenda est finalis distinctio, dein-
 de scribendum est *φυλὴν ἢ ἀπὸ*, &c. In MS. codi-
 ce Samuelis Bocharti pro *ἰτιμιλάτο* scriptum
 inveni *ἰτιμιλάτο*.

In Caput VIII.

Ὅτι ἐπὶ ἀγαπητῷ. De hoc Agapeto plura habet
 Suidas in voce *ἀγαπητῶν* ex Philostorgio. Quan-
 quam apud Suidam Eusebius Pamphyli ponitur pro
 Philostorgio. Atqui Eusebius Pamphyli in Eccle-
 siastica Historiâ nusquam mentionem fecit Agapeti.
 Proinde memoriæ vitio lapsus Suidas, Eusebium
 posuit pro Philostorgio. Nam ea quæ de Agapeto
 referuntur à Suida, profus conveniunt cum us quæ
 ex eodem Philostorgio refert Photius.

In Caput IX.

τῆς πολιτείας πολυτελεῖς νόμοι. Hujus loci sen-
 sum non est affectus Interpres, ut ex versione ejus
 apparet. Sic enim vertit: *Omniemque aliam abso-*
lutissimam dispositionis ornatum in ea constituisse.
 Non hoc dicit Philostorgius, sed ait Constantinorum
 civitatis CP. honorem mirum in modum auvisse,
 adeo ut par esset honori civitatis Romanæ. Pri-
 vilegia scilicet concessit civibus CP. æqualia privi-
 legiis quibus fruebantur cives Romani. Tale fuit
 jus Italicum, quod Constantinopolitanis postea
 concessum est lege Valentis Augusti, ut legitur in
 codice Theodosiano.

In Caput X.

τιλιότητων. Alexandri Constantinopoli-
tani Episcopi obitum rectè Philostorgius refert
principatu Constantini Maximi. Sed quod Euse-
bium Nicomediensem in ejus locum subrogatum
esse scribit, in eo fallitur, licet Theodoritus in lib. 1.
Ecclesiasticæ Historiæ, idem quoque scribat. Qua
de re vide quæ notavi in lib. 2. Observationum Ec-
clesiasticarum ad Socratem atque Sozomenum, ca-
pite primo.

In Caput XI.

Page 473. ἄλλο τι δὲ ἐπὶ τούτῳ ἐξαρτημένον. Malim scri-
bere ἐπὶ τούτῳ.
ἐκπεδύματα. Rectius in MS. codice Samuelis
Bocharti scriptum est, ἐκπεδύματα. Et paulò post
ubi antea legebatur, τῶν μὲν χειροτονηθέντων, ex
eodem codice emendavi χειροτονηθέντων.
πῶς δὲ δίκην αἰ εἰσέρχεται. Non dubito quin
scribendum sit, εἰς τὴν δίκην αἰ εἰσέρχεται; vel po-
tius αὐτὸν μὲν δίκην αἰ εἰσέρχεται.
ἐκφυγὸν διανομήν. Leges Grammaticæ pos-
tulant ut scribamus διανομήν. Interpretem in
hujus loci versione lapsam esse mirum non est;
quippe qui Græcæ linguæ prorsus fuerit ignarus.
ὁ παρὰ τοῦ ἁγίου ἔχει. Assentior doctissimo viro
Luca Holstenio, qui ad latus sui codicis emenda-
vit χροῖς; quam emendationem confirmant sequen-
tia. Ad hanc enim interrogationem Eusebii mu-
lierilla sic respondet: ἰουφίμει ἢ δέσποτα ἢ γὰρ ἔγω-
γε, ἢ κωνσταντίνου, ἢ σὺ ἀνδρῶν τοιούτων αἰσχροῦ ἡθε-
λεῖς δολοῖαν καταγγίλαι. Id est: *Bona verba, Do-
mine. Non enim tantopere insanio, ut cuiquam ex
confessis tantorum virorum crimen fœdæ libidinis
obscure ausum.*
Page 474. πένθαισι σιδραῖς ἐνδυσάμενοι. Lego ἐνδυσάμε-
νοι.

In Caput XIII.

ἀλλὰ μὴδὲ ἀντικεισάται. In MS. codice Samue-
lis Bocharti scriptum inveni, ἀλλὰ μὴδὲ αὐτῆς κί-
νεισάται. Quæ licet corrupta sit lectio, viam tamen
ad veram scripturam nobis ostendit. Scribo igitur,
ἀλλὰ μὴδὲ αὐτῆς κινεῖσάται δεισμῶν καὶ πλογῶν συζη-
ρήτων, &c.
ὡς δὲ τὸ ἰουσεβέντων. Sic etiam legit Nicephorus,
ut videre est in libro 8. cap. 31. Magis tamen pla-
cet conjectura Luca Holstenii, qui ad latus sui codi-
cis annotavit legendum sibi videri αἰσεβέντων.

In Caput XVI.

ἀπαράστρατον πλὴν αἰσεβείας. Procul dubio scri-
bendum est ἰουσεβείας, ut legitur in MS. codice Bo-
charti.
Page 475. διαμαρτυρομένης. Quis non videt scribendum

A hic esse διαμαρτυρομένην. Certè in MS. codice Bo-
charti legitur διαμαρτυρομένη.

In Caput XVII.

κλιυῖται δὲ οἱ τὸ μῦθον κέκλιται. Hujus loci emen-
datio debetur codici Bochartiano, in quo ita scribi-
tur: καὶ τὰ πλεῖστα εἰς τὴν ἐξουσίαν τὸν προκαταλαβόντα τῶν
παίδων κλιυῖται, δέοι μὴ τι κέκλιται ὑπὸ αὐτῶν
ἔμοιον ὑποσφῆλαι. Sic etiam Lucas Holstenius ad la-
tus sui codicis emendarat, retento tamen articulo
τῶ. Verum si articulus iste retineatur, expun-
gendum erit adverbium μὴ, & locus ita legendus:
δέοι τὴν κέκλιται τι ὑπὸ αὐτῶν ἔμοιον ὑποσφῆλαι.

ὡς ἔπεισται. Dudum conjeceram scribendum esse,
ὡς ὑπέσται. Conjecturam meam postea confirma-
vit codex Bocharti, in quo ita disertè scriptum in-
veni.

In Caput XVIII.

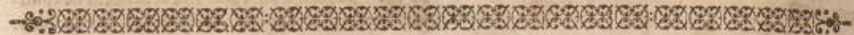
Θυσίαις τεύλασκεισθαι. Non immeritò Photius re-
prehendit Philostorgium, quòd dixerit Constanti-
ni statuam victimis & sacrificiis cultam esse à Chri-
stianis. Id enim prorsus commentitium est, & à
religione Christianorum alienum. Sed quod ait
Philostorgius lucernas & cereos ad ejus statuam ac-
censos fuisse, precesque ei allegatas, & morborum
curaciones ab eo postulas, id verissimum est, nec
reprehendi debuit à Photio. Idem certè testatur
Theodoritus in lib. 1. Hist. Eccles. cap. ult. & ex
eo Nicephorus in fine libri septimi. Auctor quo-
que Chronici Alexandrini, Gallicano & Symmacho
Coll. de hac Constantini statuaita scribit: ποιήσας
ἐαυτῷ ἀπὸ ἁγίων ἐσθλῶν δούλοισιν κερυσομένῳ, βασί-
λευσαν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ πλὴν τῆς αὐτῆς πόλιως
καὶ αὐτῶν κερυσομένῳ, κελύβας κατὰ πλὴν αὐτῶν ἡμέ-
ραν τῶν ἡριθμιακῶν ἡπτικῶν εἰσίνει πλὴν αὐτῶν τῶν ἡμέ-
ρων ἐσθλῶν, δεικνυσομένῳ ὑπὸ τῶν στρατιωμάτων μὴ
χλανιδίων καὶ καμπασίων, πάντων κατιχθέντων κερυ-
σομένῳ, φειδύχουσαν τὸ ἔχημα τὸν αἰὶν καμπῶν καὶ ἐρ-
χέσθαι εἰς τὸ σκάμμα κατέρατι τῆ βασιλείας κα-
θίσματῳ, καὶ ἐπιερίσθαι καὶ καιρὸν βασιλείας, καὶ
προσκυνεῖν πλὴν ἐσθλῶν τῶν αὐτῆ βασιλείως κωνσταντίνου
καὶ τῆς τύχης αὐτῆς πόλιως. Id est: *Cùm fecis-
set sibi aliam statuam ex veteri quodam simulachro,
inauratam, quæ dextrâ manu gestabat fortunam ur-
bis Constantinopolitana, quæ ipsa quoque erat inaurata.
Jussitque ut eo die quo Circenses ob natalem
urbis Constantinopolitanae edebantur, inirores ean-
dem statuam simulachri, deductâ à militibus, lanas &
campagos, seu calceos habentibus, & cereos albos ma-
nu gestantibus; neque curvis quo statuam vehebatur
circumiret superiorem campum, & ad Scamma pro-
cederet ex adverso imperialis solis; neque Imperator
qui temporibus illis regnaret, è solio assurgens adora-
ret statuam ejusdem Imperatoris Constantini, & for-
tuna urbis Constantinopolitanae. In Græco textu
emendavi, καμπασίων pro γαμπασίων. Præterea
correxī ἐπιερίσθαι τὸν κατὰ καιρὸν βασιλείας.
Quam emendationem confirmat Hefychius in
libro de originibus urbis Constantinopolitanae
sub finem. Verùm dubitare quis non immeritò
possit, utrum hanc Constantini statuam intel-
ligat Philostorgius hoc loco, an alteram potius*

Page 476

ex are radiatam, quam idem Constantinus in foro urbis Constantinopolitanae sibi erexerat supra columnam Porphyreticam, de qua loquitur Auctor Chronici Alexandrini, Januario & Justo Coss. Hanc igitur statuam, quam posteriore loco nominavi, potius intelligi puto à Philostorgio, duas ob causas. Primum, quia Philostorgius eam statuam Porphyreticæ columnæ impositam fuisse dicit. Quod quidem verum est de posteriore statua Constantini, non autem de priore. Secundò,

Aquia Philostorgius ad illam Constantini statuam crebros ac penè quocidianos populi conventus fuisse scribit; quod quidem statuae illi, quæ erat in foro Constantini supra columnam porphyreticam, melius convenit. Statua autem illa, *ἡ τοῦ σταυροῦ*, quæ fortunam urbis dextrâ manu gestabat, semel tantum quotannis ab Imperatore & populo adorabatur in Circo, ut testatur Hesychius de originibus Constantinopolitanis, & Auctor Chronici Alexandrini.

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM TERTIUM
ECCLESIASTICÆ HISTORIÆ
PHILOSTORGII.

In Caput IV.

Pag. 477

KΑὶ τὸν σολομῶντα φησὶ γράσει. Nicephorus in libro octavo capite 35. hunc Philostorgii locum describens, ita legit: *ἢ ἡ σολομῶντι παραγγεῖναι λόγῳ ἔχει πάλιν τὸν βασιλεῦσαν.* Ego Photium scripsisse puto: *ἄρως τὸν σολομῶντα.*

ἐκπεριτομον δὲ τὸ ἴδιον. Scribendum est procul dubio *ἡμπεριτομον*, quemadmodum præferunt scripti codices, Scoriacensis scilicet & Bochartianus, quam scripturam confirmat etiam Nicephorus in lib. 8. capite citato.

ἄρως τῶν τοις ἢ διαπεριεβύηται. Scribe meo periculo, *ἄρως τῶν τοις*; Sic enim postulant leges Grammaticæ.

ἢ ἀλλῆθι. Scribendum mihi videtur *ἢ πηθεῖ*, quam scripturam in interpretatione mea expressi. Certè vulgata lectio ferri non potest.

κακῶθιν αὐτὶ ἢ τὰ. In MS. codice Bocharti scriptum inveni, *κακῶθιν αὐτῆς* per compendium. Quod cum non intelligeret Gothofredus, edidit *αὐτῆς*; quæ vox nihil est. Sed procul dubio legendum est *αὐτοῖς*, supple *ἀμπερίταις*. Scribendum etiam videtur *χάραν ἑσων*.

ἄρως τῶς θηκῆν ἢν καλυμμένης. Assentior Lucae Holstenio, qui ad latus sui codicis annotavit legendum sibi videri, *ἄρως τῶς θηκῆν ἢν καλυμμένης*. Quamquam *ἄρως* retineri etiam potest eodem sensu. Porro ab his Divais ait Philostorgius obsidem missum esse ad Constantinum Magnum, Theophilum Indum, dum adhuc esset adolescens. Erat igitur hic Theophilus Divais, ortus ex Diva insula

maris Indici. Hujus nationis Indicæ meminit Ammianus Marcellinus, in libro 22. pag. 211. editionis nostræ: *Hinc nationibus Indici certatim cum donis Optimates mittentibus ante imperis abusive Divis & Serindvis.* Quo in loco Divi quidem sunt, quos Divos vocat Philostorgius, qui Divu, vel Devu insulam incolunt. Hæc est fortasse insula quæ Diu vulgò vocatur, ad ostium Indi fluminis sita, Regi Cambajæ obnoxia; quam describit Hieronymus Olorius in libro 9. de rebus Emanuelis. Quod spectat ad Serindivos, assentior viro doctissimo Samueli Bocharto, qui Serindivos ait esse incolas insulæ Seilan, quæ & Serandib. Arabicè dicitur. Quam eandem esse cum Taprobane, multis argumentis probat Bochartus in libro primo de coloniis Phœnicum, capite ultimo.

ἰσὸν λαθεῖν ἄρως τῶν ἡμετέρων ἀξιωμα. Id per invidiam atque æmulationem ab Ariani factum esse opinor. Nam cum Athanasius paulò antè hæc tempora Frumentium Catholicum Episcopum ad Axumitas misisset, ut ex Rufino refert Socrates atque Sozomenus, Ariani Athanasii gloriæ invidentes, ut suum dogma in illis regionibus disseminarent, Theophilum Indum eò mittendum curarunt; quem Episcopi dignitate decorarunt, ut illum opponerent Frumentio. Quin etiam suaserunt Constantio Imperatori, ut ad Tyrannos Axumitarum (sic enim Regulos earum nationum appellare consueverant, ut docet Arrianus in Periplo maris Erythraei) litteras scriberet, quibus poscebat ut Frumentius ex illis regionibus eiceretur, ut testatur Athanasius in Apologetico.